

da služijo po svojem rovarstvu prav uspešno ustavi (namreč Čehom in nam nasprotni, centralistični), ker opozicijo v očeh njenih nasprotnikov v nič devajo! — Zares strupen sad!

In pri nas? V liberalnih naskokih na kat. cerkev nemško stranko podpirati, potem pa proti tej stranki zaradi zatiranja narodnih pravic deklamovati, kako smešno je to! Opozicije pod Hohentwartovim vodstvom ogibati se samo zato, ker ima poštenja dovolj, da tudi kat. cerkvi pravice njenega svobodnega delovanja pripoznava, po tem izogibanju uporno stranko slabiti, nasprotnika pa spodbujati, to zamore sicer zasebnim namenom služiti, pa narodna politika to ni, ker nas le smeši pred mogočnim nasprotnikom! Le v tacih smešnih političnih razmerah, ko liberalnost „mladih“ moč opozicije vničuje, zamogel je v drž. zboru minister Stremayr na deklamacije o zatiranju narodnosti smehljaje se odgovoriti: Kaj še! meni se le tožbe zaradi zanemarjanja nemščine naznanjajo! — Ali ni, kakor bi bil rekel: Kje je tista močna slovenska stranka? Mnogo je nemškutarjev tukaj, ki jih je slovensko ljudstvo za svoje zastopnike volilo; vaš kolovodja je celó na naši strani; — kaj hočete toraj? To so le glasi posamesnih prenapetnežev; ljudstvo ne misli tako! — Kar si toraj Čehi vsled rovarstva svojih „mladih“ zunaj državnega zbora skušajo, to si skušajo vsled istega, od „mladih“ vpihanega razpora, Slovenci v državnem zboru. In to bo tako dolgo trpelo, dokler ne sprevidijo „mladi“, da s svojim liberalizmom le nasprotniku pomagajo! In kako bridko je za ljudstvo viditi, da so nja zastopniki v cerkvenih zadevah vedno na strani togotnih brezvercev!

Za nas je toraj edino prava pot, ktere se hočemo v novem letu stanovitno držati, da — brez vsake osebnosti — vedno ponavljamo: razpora, nesloge prej konec biti ne more, dokler poslanci svojih zmot ne spoznajo in prave poti: vzajemnosti z državno-pravno stranko ne nastopijo. S tem bodo tudi narodnosti najbolj služili, v tem ko njih terjatve, dokler se liberalne stranke držijo, pri tej le smeh vzbujajo.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca januarja.

V hiši in dvoru. Rajtinga preteklega leta se mora narediti. O naj hujšem mrazu se mlati deteljino in laneno seme. Bizo gnojšča se navozi obilno prsti, da se lahko celo leto z njo gnoj potroša in pokriva. V kleti se prebira krompir in repa. Kdo ima krompir in repo na kupih v zemljo zagrebano, naj pogleda, da ne zmrzne in gujje. Zrno naj se premeče in v kletih korenstvo pregleda. Umetna gnojšča: mavec, apno, pepel, gvano, koščena moka, kalijsve soli, ogrščne preše naj se pripravijo. V vinski kleti. Vino se pretaka, sem ter tje ručeče vino in drožje prešajo.

V hlevu. Hlevi morajo biti topli in stelja obilna. O lepih dneh naj se hlevi o poldnevu prevetruje in živina na dvorišče spušča, da se prehodi in prevetri. O hu-

dem mrazu se gnoj ne sme prepogosto izkldavati in če vsled tega nastane v hlevu prevelik smrad, naj se po gnoju gipsa potrosi. Živina se mora marljivo snažiti in dobro krmiti. Na zimsko ojagunjenje je treba paziti.

Na vrtu. Tople ali gnojne grede se delajo in gnoj se navaja.

V sadovnjaku. Drevesom se naj gnoji. Drevje se trebi in skorja snaži. Gosenična gnjezda se morajo pobirati, spalirna drevesa, pritlikovci in živi plati obrezati, šušlenki, cepiči narezati, kolci k drevesom pripraviti in po večerih povesla splesti, s kterimi se drevesa h kolcem privezujejo.

V vinogradu. V vinogradu se mora gnoj na dotična mesta spravljati, kolje priskrbeti in pripravljati.

Na polju in travnikih. Tudi tu se mora gnoj navajati. Na njive s pretežko prstjo se navozi blata, peska in laporja. Če ni zmruženo, se lahko orje. Snežni zameti se morajo razmetati, voda z njiv odpeljati in po travnikih struge iztrebiti. Grmovje se lahko krči ali ruva.

V bučelnjaku. Skrbeti je bučelicam za mir in da miši ne vderejo v panje in koše. Varovati gre bučelice mraza, v solčnih dnevih jih je pa dobro zakriti, da bučelice ne izletajo.

V ribniku. Led se mora na več krajih presekat, da se ribe ne zaduše.

V gozdu. Jesenovo seme, smrekove in hojkine češarke se nabirajo. Les za orodja in drva se seka in o velikem snegu z bregov v nižavo spravlja. Pleti se gradijo, in štori podirajo.

Loč. Zajci in lesice se še streljajo. Klaja se mora zverjati potrošati in kune in dihurji loviti.

O prezimovanju semenskega krompirja.

Po raznih gospodarskih listih novejšega časa se nahaja mnogo podučnih sestavkov, toda pogreša se jedna najbolj bistvenih stvari, namreč: kako da se mora krompir za seme prezimovati.

Predno je bolezen nad krompir prišla, se je le v prav mokrotnih letinah, ki so ti rastlini posebno neugodne, o slabem pridelku krompirja kaj čulo, bodi si da je rastlina sama na sebi še dosti kalivne moči v sebi imela, ali da zemlja za krompir še ni bila preveč izsesana ali pa da mu zdaj zračne razmere niso več ugodne; toliko vendar je zdaj gotovo, da od tiste dobe sem krompir, zlasti po bolj goratih krajih, tako obilno ne obrodi več kakor poprej.

Prišli smo toraj do tje, da moramo skrbeti, da se nam ta imenitna hrana obdrži in da zana-prej obilnejših pridelkov dosežemo.

Pred vsem drugim je potrebno, da se po tolikih skušnjah in od toliko strani potrjena spre-menitev semena, zlasti iz hladnejših v toplejše kraje, iz slabejše v boljšo zemljo vpelje. Naj se ne misli, da je krompir, kakor v prvem desetletju sedanjega stoletja, ko so ga tudi pri nas le bolj za poskušnjo in živinsko klajo začeli saditi, z vsako zemljo zadovoljen in da bode kakor takrat kljub najbolj priprostemu obdelovanju še obilno rodil.

Vzrok, zakaj da krompir od leta do leta drobnejši in tudi slabejši postaja, je po mojih mislih ta, da se na seme vse premalo skrbi obrača.

Kdor seje zrnje, si navadno najboljše zrnje

za seme odbere; živinorejec si za svojo živino cele ure hodá v okolici poišče najlepšega samca; — le s krompirjem za seme se postopa neredno in neprimerno, zlasti pri manjših kmetovalcih. Namesto da bi izkopani krompir na zračen, temen skedenj znosili (po prehudi svetlobi, posebno če ga solnce obseva, postane krompir zelen in trd), ga tam osušili in izblapili, potem pred mrazom nagnjitega in poškodovanega odbrali in zdaj še le v toplo klet spravili, kder mraz ne more do njega, se navadno brez obzira na suho ali mokro vreme izkoplje, potem brž ves vkup: debel in droben, nagnjit in poškodovan skoz kletno luknjo v klet vsiplje, tam debelejši za prodaj odbere, srednji za domače potrebe vzame, drobnji pa živini za klajo, in — žalostno pa resnično! — tudi za seme porabi!

Spomladi o času sajenja ima krompir v toplih kletih hranjevan dolge cime in je tako med seboj zračen in zapleten, da ga ni lahko narazen spraviti. Te krhke in nježne cime pa nimajo več toliko moči, da bi se skozi zemljo prerile in bi tudi le slabo ali celo nič ne obrodile. Kajti rodovitne korenine prihajajo le iz očesa, ki je še le v zemlji začelo gnati, in korenine se tik semenskega krompirja za in razraščajo.

Modra previdnost je za to poskrbela, da se po človeški nevednosti in nerodnosti nič na zemlji ne pozgubi; če se tedaj prva in najbolj rodovitna kal katerega očesa prerano razvije in odlomi, požene jedno malih postranskih očes, in če se tudi to pogubi, drugo, toda vedno slabše in na škodo vsega pridelka.

Močec (Stärkegehalt), ki ga je v krompirju 18—20 odstotkov, se po prej omenjenem, zapravljenem cimljenju, v škodo rastlini in njenemu razvitku na mnogo odstotkov zniža in ravno tako tudi v škodo hranilni moči krompirja, ako se za hrano porabi.

Gotovo je pri vsaki hiši kje kaki prostor, v katerem se krompir ravno tako zmrzline kakor preranega cimljenja varovati da. Ta trud se po obilnem pridelku bogato poplača.

Ko mraz toliko popusti, da se krompir brez nevarnosti zmrzline v zračen in temen kraj, bodi si cel ali za sajenje že razrezan,*) prenesti sme, za kar je podstrešje najbolj prikladno mesto, naj se tje prenese, da se izhlapi in ovne in tako preranega cimljenja obvaruje.

V Celju.

J. M. Wokaun.

Lembaški panji ali koši.

Že nad 10 let se pečam s preljubljeno mi čebelorejo; marsikaj sem pokusil, kar sem pri drugih čebelarjih videl, ali pa v čebelarskih bukvah bral. Imam v svojem čebeljniku (ulnjaku)

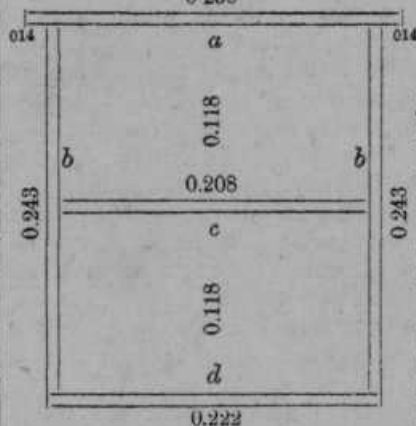
*) Razrezan krompir se ne sme na kup nasuti, ampak mora se krheli poleg krhlja tako položiti, da gleda narezana stran navzgor. Pisatelj.

več sort panjev ali košev, stojakov in ležakov, iz slame in lesa, ki so vsi dzerdzonizirani.

Da bi se prepričal, kateri panj čebelam najbolj služi, sem poskusil panje razne velikosti, in iz teh svojih poskusenj ponujam tukaj v obrisih kratak popis satovnika, stroja za izdelovanje satovnikov, panja ležaka in stojaka.

I. Satovnik.

0 250

Razjasnjenje obrisa.

I. Satovnik je od zunaj 250 Mm. širok in 257 Mm. visok. Sostavljen je iz deske, ki so 007 Mm. debele in 025 Mm. široke.

Zgornja deska a je 250 Mm. dolga, 025 Mm. široka in 007 Mm. debela; v njo se

Merilo 010 Mm. = 050 Mm.

050 025 0 050 100 150 200 250 300

nabijeta dva žrebljiča tako, da iz deske po strani molita 008 Mm.

Postranske deske bb so 243 Mm. dolge, 025 Mm. široke, 007 Mm. debele, ter na deskico a) s tenkimi žrebljiči pritrjene; ravno tako se spodnja deska d) z žreblji pribije.

Srednja deska c je 208 Mm. dolga, 025 Mm. široka in 007 Mm. debela, in se v stranske deske bb) z žreblji pribije.

Spodnja deska d je 222 Mm. dolga, 025 Mm. široka in 007 Mm. debela in se na koncih na postranski deskici z žreblji pritrdi.

Tako je tedaj satovnik iz 025 Mm. širokih in 007 debelih deskic sestavljen.

Iz tega satovnika se napravi mali satovnik, ako se pri srednji deskici c) postranski deskici bb) prikrajšate. Mali satovnik je tedaj od zunaj 132 Mm. visok, širok pa kakor večji.

Da se satovnik lahko v panj ali koš obesi, ima zgornja deska a) postranski deskici bb za 014 Mm. na znotraj pribite; te naslonili ležite 006 Mm. na straneh koša, med stenami in deskici bb ostane 008 Mm. praznega prostora za prehod čebel.

Tako sestavljen satovnik ni prevelik, pa tudi ni premal, se da lahko v ležaku in stojaku rabiti, ter ga je tudi neki družbenik graškega čebelarškega društva kakor najpripravnjega priporočil.

Želeti je, da bi se v tej reči vsi čebelarji porazumeli in povsod enakega satovnika se posluževali.

(Dalje prihodnjič.)